

Jednostki specjalne WP po 1945 r.

Formowanie pierwszych powojennych jednostek specjalnych rozpoczęto w roku 1951. Na mocy zarządzenia organizacyjnego MON i SG WP sformowano: 5 Samodzielny Pluton Rozpoznawczy przy 6 Batalionie Rozpoznawczym w Sztumie oraz 6 Samodzielny Pluton Rozpoznawczy przy 7 Batalionie Rozpoznawczym w Opolu. Jednostki te podporządkowane były dowódcom Okręgów Wojskowych. W skład każdego plutonu wchodziły trzy drużyny rozpoznawcze oraz drużyna łączności i drużyna gospodarcza. Każdy pluton liczył ok. 40 żołnierzy. Żołnierze doskonalili się w szkoleniu spadochronowym, taktyce działań grup dywersyjno – rozpoznawczych, bytowaniu w terenie, minerstwie, walce wręcz, łączności i topografii oraz nauce jazdy różnymi pojazdami. Uczono ich także języków obcych: angielskiego i niemieckiego. W 1953 roku obydwie plutony przeformowano na samodzielne kompanie rozpoznawcze. 5 spr ze Sztumu na 9 Samodzielną Kompanię Rozpoznawczą w Inowrocławiu. 6 spr z Opola na 10 Samodzielną Kompanię Rozpoznawczą w Oleśnicy. Każda z kompanii liczyła ok.120 żołnierzy w składzie trzech plutonów rozpoznawczych, plutonu łączności i saperów. We wrześniu 1954 roku obydwie kompanie weszły w skład nowoutworzonego 19 Samodzielnego Batalionu Rozpoznawczego stacjonującego w Oleśnicy. Latem 1954 roku jednostka została przeniesiona do Wrocławia. W październiku 1959 roku 19 sbr został włączony do struktury 6 Pomorskiej Dywizji Powietrzno –Desantowej i przeniesiony do Bielska. Początkowo jednostkę utajniono ze względu na realizowane przez nią zadania o charakterze specjalnym, rozpoznawczo–dywersyjnym. Następnie w 1961 roku batalion przemianowano na 19 batalion powietrzno – desantowy zmieniając tym samym jej charakter na jednostkę wojsk konwencjonalnych. W 1967 roku jednostka została przemianowana na 18 batalion powietrzno-desantowy , który do chwili obecnej stacjonuje w Bielsku- Białej i wchodzi w skład 6 Brygady Powietrzno-Desantowej.

W listopadzie 1961 roku na bazie 6 Kompanii Rozpoznawczej wchodzącej w skład 6 Dywizji Powietrzno-Desantowej utworzono 26 Batalion Rozpoznawczy, którego przeznaczeniem były działania dywersyjno –rozpoznawcze. Ogółem w początkowym okresie batalion liczył ponad 200 żołnierzy z czego prawie 80 to żołnierze zawodowi. Batalion stacjonował w Krakowie na Woli Justowskiej. W składzie batalionu oprócz dowództwa i sztabu znajdowały się trzy kompanie rozpoznawcze, pluton łączności, pluton transportowego – gospodarczy i spadochroniarnia. Na bazie plutonów rozpoznawczych (po trzy w każdej kompanii) organizowano grupy dywersyjne. W czasie skoków żołnierze wykorzystywali spadochrony typu D-1 o czasach w kolorze maskującym, dzięki czemu można było je wykorzystać do budowy i maskowania szałasów i baz. W styczniu 1964 roku batalion wydzielono ze struktur 6 PDPD i podporządkowano Głównemu Inspektorowi Szkolenia MON, a następnie batalion przeniesiono do Dziwnowa, zmieniając jego nazwę na 1 Batalion Szturmowy.